

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm XXIII. Bonæ memoriæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

di habentium, præsumptio esse debeat, donec contrarium ostendatur, quod sit etiam pars sanior, siue quod zelo bono moueatur ad eligendum: idque tanto magis, quod numerus auctior, siue magis ultra medietatem excesserit, uti hic apparet, & de hac re infra dicendum in c. ecclesia 57. hoc tit.

4. NOTANDVM IV. Si Capitulares in discordia duas electiones peragant, & promulgent, quarum vna est de persona indigna, altera electio de digno, cenferi debet valida, tametsi à minore Capitularium numero facta sit. Ita habetur in hoc c. & notat Gl. recepta ver. in ordinibus: Ratio est, quia dum alij Capitulares indignum scienter eligunt, priuantur pro ea vice eligendi facultate, & mox omnis potestas deuoluitur ad alios, quamuis pauciores numero, ut ij vel eodem tempore, vel post, tanquam penes quos vis Capitularis residet, electionem suo iure peragere possint. Et habent hæc etiam locum in electionibus ad alias dignitates aut prælaturas præter episcopalem, sicuti supra docui in c. cum in cunctis not. 1. q. 2. dicto 2. & clare apparet ex hoc c.

5. NOTANDVM V. Iudex si de causa sufficienter instructus non sit, ad definitiuam sententiam procedere non potest, etiam contra contumacem. Ita sumitur ex hoc c. §. Cum autem allegationes, & notauit Innoc. n. 4. Anton. n. 2. rationem dantes; quia Iudicis delegati culpa accidit, ut causa instructa ad delegantem non perueniret: Insinuant itaque, secus faciendum esse, si per partis contumacis culpam, (quia allegationes, probationes, ac defensiones suas non produxit) causa instructa non sit, argum. c. cum Bertholdus 18. de sent. & re iudic. l. properandum 11. §. sin autem, C. de iudiciis: Et hæc doctrina vera est, si Iudex ex actis, seu productis pro parte non contumace animum suum circa iustitiam causæ satis informare, atque pro parte altera, quamuis absente, Deum præ oculis habens, supplere possit ac velit. Alioquin verò si Iudex non satis instructus in controuersia mota sententiam ferret, ipso iure irrita cenferi deberet, argum. c. Tum ex litteris 5. de in integrum restit. & tradit Abb.

hic n. 5. Vide quæ dixi in c. 3. not. 2. casu 5. de postul. Prælat.

CAPITVLVM XXIII.

Bonæ memoriæ.

PARAPHRASIS.

Defuncto Conrado Moguntinæ Sedis Archiepiscopo, cum Sifridus Præpositus S. Petri & alij pauci Canonici Moguntiam, propter potentiam Philippi Sueuorum Ducis Moguntinæ tum commorantis, accedere non auderent, reliquis Canonicis inhiuerunt, alioquin ad Sedem Apostolicam appellantes, ne sine ipsis ad electionem procederent. Sed Canonici, posthabita ea inhibitione & appellatione, Lutpoldum Wormatiensem Episcopum postularunt, imò etiam à sede sua auocatum, introduxerunt, & tam in spiritualibus, quam temporalibus administrare fecerunt; freti potentiâ Philippi Ducis, cuius conatibus contra Ottonem Saxonie Ducis filium Episcopus fauebat. Eo intellecto, alij pauci Canonici Bingæ conuenerunt, & supra dictum Sifridum in Archiepiscopum elegerunt, postea causam totam ad Innoc. III. Pontificem perscripserunt. Is Prænestino Episcopo Sedis Apostolicæ Legato in mandatis dedit, si constaret, Lutpoldum, relicta Sede sua, se transtulisse, & administratorij Episcopatus se immiscuisse, ut postulationem eius irritam pronunciaret; Interim ex speciali indulgentia relinquens ei Wormatiensem episcopatum; licet, spectato iure canonico propter transitum propria auctoritate temerè attentatum, utroque episcopatu priuari posset, c. quanto 3. de translat. Episcopi. Insuper inquirat Legatus, num Sifridus Præpositus & socij eius iustam causam, videl. metus, habuerint, aliis interposita appellatione inhiuendi, ne absq; ipsis in electione procederent: Et, si ita esse cognouerit, dicti Præpositi electionem confirmet; Non obstante, quod ea

O o 2 per.

peracta fuerit, postquam appellatio ad sedem Apostolicam interposita erat: quod quidem absentes isti pauci Canonici non absolute inhibuerunt appellantes, ne Archiepiscopi electio fieret, sed ne absque ipsis fieret, qui propter metum violentiae accedere tunc prohibebantur. Cum itaque alij Canonici Moguntiae contra appellationem istam indebitè conuenientes, Episcopum Wormatiensem postularint, eandemque absque Sedis Apostolicae licentia transeuntem receperint; in primis obijcere non possunt, seu excipere de interposita appellatione; cum ipsi prius in eo genere deliquerint: frustra autem legis auxilium implorat, qui committit contra legem: Deinde scire debent, quod ob delicta sua iuris eligendi priuationem contraxerint, & ideo ad alios, quamuis paucos tota vis eligendi deuoluta esset. Porro tamen si notoria essent, quae Episcopo Wormatiensi & fautoribus eius Canonice obiecta fuerant, tamen Legatus ad maiorem cautelam testes recepit, & cognita causa, postulatione dicti Episcopi irritam iudicauit. Praepositi vero electionem auctoritate Apostolica confirmauit, eundemque prius à se Presbyterum ordinatum consecrauit. Obijciebatur quidem contra Legati processum, quod non citato Episcopo & fautoribus eius processisset: sed respondet ad hoc Innocentius Papa, citatione opus non esse, si excessus Rei notorius sit: Atque pro Iudice praesumptionem esse oportere, quod omnia ab eo rite peracta fuerint: Praeterquam quod nec hoc ipsum, uidel. Episcopum & socios citatos non esse, facile ostendi queat: quia propositionem facti negatiuam directè demonstrari, naturaliter impossibile est: Praeterquam, quod si singuli asseuerarent citatos se non esse, testimonia eorum singularia, & non contestantia forent. Accedit quoque, quod Episcopus & fautores huiusce rei non fuerint ignari; cum ipsi ad Legatum nuncium destinauerint; & ideo etiam procuratorem, si uoluissent, securè

mittere potuissent. Tamen si uerò, uti dictum, Pontifex propter iudiciariam auctoritatem, pro gestis à Legato praesumptionem facere possit, magis tamen innitur supra dictis tribus causis, ex quibus apparet, electionem dicti Episcopi iure optimo reiectam, electionem autem Praepositi Sifridi rite confirmatam fuisse. Denique ponamus, paucos eos Canonicos deliquisse, quod post appellationem interpositam, electionem instituerint, tum dicendum foret, propter omnium Capitularium delictum, prouisionem Archiepiscopi Moguntini ad Rom. Pontificem deuolutam fuisse, qui proinde, sine ullius iniuria, eundem Sifridum praeficere potest. Ob has itaque causas, Papa Innoc. cassationem postulationis factam à Legato ratam habet. electionem uerò Praepositi Sifridi confirmat.

SUMMARIUM.

1. Si Capitulares à loco ecclesiae absentes ob iustum violentiae metum accedere nequeant, inhibere possunt aliis in loco electionis existentibus, ne eligant absque ipsis, nisi sit periculum in mora. Si autem non inhibeant, electio sine illis facta rata esse uidetur.
2. Si in loco ecclesiae electio institui non possit, u.g. propter pestem, aut periculum violentiae, in alio tuto loco haberi poterit.
3. De hoc impedimento, siue iusti à causa instituenendi extra locum ecclesiae electionem, duae partes Capitularium iudicare debent, si congregari possint: si non possint, sufficit maior pars Capituli, imò & pars minor, si impedimentum manifestum sit, & instet tempus à iure definitum, uel periculum in mora sit.
4. Capitulares abuentes suo iure eligendi & postulandi, eà uice priuati sunt euerre, & illud ad alios non consentientes, licet pauciores, deuoluitur. Quod si omnes deliquerint, deuoluitur ad Superiorem, siue eum, cuius est electum uel postulatum confirmare.

s. Recia

5. Recipientes postulatam ad administrationem ante admissionem postulationis à Superiore factam; pro ea vice iure eligendi & postulandi privati sunt; non item recipientes ante confirmationem obventam.
6. Si una pars alteri parti offerat pacti alicuius conditionem; hac autem non acceptet, vel si acceptavit, postea ita violat, ut illa, que obtulit, aut pacta fuit, libera censeri debeat; tum contra eam locus non est querela de promissione, aut pacto violato.
7. Si causa (v. g. delictum rei) & quòd nulla ipsi defensio competat, notoria sit, non est opus citatione, aut probatione, aliòque processu, sed mox ad sententiam definitivam procedi potest.
8. Pro iudice presumptio est, quòd omnia legitime egerit.
9. Factum negativum, id est, quòd aliquid actum non fuerit, non potest directe per testes vel instrumenta probari, potest indirecè & per accidens.
10. Negativa ab allegante probari debet, si super eam quis fundet intentionem summam.
11. Testes singulares non probant sufficienter, sed debent esse testes, ut sufficiat ad condemnationem rei crimen non confessi.

NOTANDUM I. Si Capitulares aliqui à loco ecclesie absentes ob iustum violentie timorem accedere nequeant, tum alijs in loco electionis faciendae morantibus inhibere possunt, ne absque ipsis ad electionem accedant; nisi periculum in mora sit. Ita Gl. hic ver. metuebant, & sumitur ex c. quanto 10. d. 63. Si tamen absentes in tali casu non inhi-beant electionem fieri, videtur rata esse illis, argum. c. quod sicut 28. hoc tit.

Aduerte autem quod dixi, ob iustum violentie timorem: Licet enim ponamus, quòd electioni nulla violentia illata esset, si tamen periculum probabile fuerat, ita ut merito timeretur violentia, seu liberæ electionis violatio, iusta erit causa electionem interire.

inhibendi, argum. l. habitatores, 30. §. Iterum, ff. locati. Et locus est huic doctrinae, tametsi immineat tempus, quòd electioni à iure definitum est: quia id non obligat, si iustum impedimentum adsit, argum. c. quia diuersitatem 5. de concess. præbendæ, & c. ne pro defectu 41. hoc tit.

NOTANDUM II. Si Capitulares in loco ecclesie conuenire non possint ad Prælati electionem, v. g. propter pestem, aut violentiam inferendæ probabile periculum, tum in alio loco tuto electionem instituere non prohibentur. Ita sumitur ex hoc c. & cit. c. quod sicut, tradit Gl. hic ver. metuebant, Gl. in c. 1. d. 23. ver. fieri in Vrbe. Cui consentit doctrina Bart. in l. omnes populi n. 16. de iust. & iure, Baldi in l. cunctos populos n. 11. C. de summa Trinit. Quòd vniuersitas expulsa è loco proprio, alibi congregari, ac statuere possit.

Pro declaratione autem, quæ in his duobus notandis dicta sunt, distingui debet cum Abb. hic n. 10. inter impedimentum personale, & reale. Si enim impedimentum, quòd minus Capitulares aliqui ad locum ecclesie, in quo electio instituenda est, venire non possint, personale sit, v. g. ob insidias, quas personarum suarum respectu ab inimicis timent, tum procuratorem mittere debent, iuxta c. quia propter 42. §. Illud, hoc tit. & tradit hic Innocentius n. 2. Sin autem non mittant, vel ob quameunque causam mittere non possint, tum ipsorum ratio habenda non est: sed alij sine ipsis procedere possunt, saltem si tempus à iure definitum imminet, iuxta c. cum inter 18. vbi id docui, & in c. cum nobis 19. not. 1. hoc tit. Sin autem impedimentum reale sit, siue ipsam electionem in loco ecclesie faciendam concernens; vt si violentia electioni timeatur, iuxta casum huius cap. vel ob pestilentiam in loco grassantem, exeundam esse videatur, tum locus erit supra traditis doctrinis.

QUESTIO autem est, num in hoc ipso casu sufficiat, si maior pars Capitularum conueniat & decernat de huiusmodi impedimento, siue iustam adesse causam extra locum ecclesie electionem instituendi, ita vt alij quoque eò se conferre teneantur; aut.

si nolint, absque ijs electio peragi possit? Affirmat Gl. hic ver. metuebant, & Innoc. n. 2. Abb. verò hic n. 10. arbitratur, necessarium esse, vt duæ Capitularium partes conciliari posse: Si enim Capitularium duæ partes aduocari, seu congregari possint, vera est doctrina Abbatis, iuxta ea quæ docui in c. bonæ 4. de postulat. Prælatorum. Sin autem congregari nō possint ad deliberandum seu decernendum de loco; tum maior pars Capituli si conueniant, & decernant extra ecclesiam, ob iustam causam, seu necessitatē electionem fieri debere, alij quoque eò se conferre debebunt; aut, si nolint, vel non possint, absque ijs electio peragetur, sicuti etiam docuit Ioann. Andr. in c. cum inter 18. n. 29. hoc tit. Propterea quòd ibi censi debeat esse Capitulum, siue Collegium, vbi legitimè congregati sunt Capitulares. Imò arbitratur, si impedimentum electionis in loco ecclesiæ instituendæ manifestum, seu indubitatum sit, & instet tempus à iure definitum, vel periculum in mora existat, quòd etiam pars minor Capitularium (præsertim si inter eos ille sit, qui ex consuetudine aut statuto ecclesiæ, alios aduocare solet) diem & locum electionis constituere, & alijs intimari possit; si videl. ij id agere impediti sint, aut culpabiliter negligant: eò quòd in huiusmodi casu vis capitularis seu collegialis etiam in paucis consistere possit.

NOTANDVM III. Si Capitulares abutantur iure eligendi aut postulandi, ea vice priuati censentur, & potestas tota ad alios non consentientes, quamuis numero pauciores, deuoluitur: Sin autem omnes deliquerint, ad Superiorem, siue eum, cuius est electum, vel postulatam confirmare. Ita colligitur ex hoc c. & tradit Gl. ver. licentiam, Anton. in principio huius c. Abb. n. 2. Imola n. 4. qui duo rectè hinc colligunt, quòd pœnæ c. cum in cunctis 7. §. Clerici, non tantum incurrantur in casibus inibi expressis, sed etiam in alijs similibus; si circa electionem aut postulationem delinquant, ita vt priuationem mereri videantur, argum. huius cap.

Aduertit autem Innocent. hic n. 4. quem Abbas cit. n. 2. & alij sequuntur; Tametsi Capitulares, si inhabilem siue postulandum, siue Superioris licentiâ ac dispensatione ad administrationem recipiant, adeò delinquere censeantur, vt pro ea vice postulandi, eligendæ facultate priuati censeantur, vt in hoc c. dicitur; non tamen id similiter locum habere, si Electores electum à se, ante obtentam confirmationem ad administrationem prælaturæ recipiant: Tametsi enim electus ita se malè ingerens, iure electionis ipso facto priuatus existat, cap. auaritiæ 5. hoc tit. in 6. Electores tamen ipsum recipientes, priuati non sunt; & ideo, nisi per sententiã tanquam minùs idonei priuentur, ad aliam electionem accedere possunt: Propterea quòd hæc pœna priuationis de casu isto expressa non sit; neque ob rationis paritatem ad eum transferri possit; eò quòd longè grauiùs delinquant Capitulares, si postulandum, siue inhabilem, & cui nihil omnino iuris acquisitum est, siue Superioris licentiã recipiant, quàm si legitimè electum, ante confirmationem obtentam.

NOTANDVM IV. Si vna pars alteri parti offerat pacti alicuius conditionem: hæc autem non acceptet; aut si acceptauit, postea ita violet, vt illa, quæ obtulit, aut pacta fuit, libera censi debeat, tum contra eam locus non est querelæ de promissione, aut pacto violato. Ita docet Baldus in l. semel mora, ff. solut. matrim. exemplum afferens: si duo pacem firmarunt de non offendendo; vnus autem fœdus seu pacem violarit, conueni non potest de altero, si & ipse postea pacem non seruet, ideo ab altero obseruandum non est. Qua de re videri etiam potest Bartol. in l. cum pater, §. libertis, ff. de legatis 2. Simile quid accidit in proposito casu: Inhibitionem cum interposita appellatione, vna pars canonicorum fecerat alteri parti, ne ad electionem Prælati absque illis accederent: Hæc autem inhibitionem, vel ab initio non acceptauit, vel, si acceptauit, postea violauit; & ita quidem, vt se prorsus indignos & inhabiles redderent, constituti, ac veluti pacti, vt vna pars sine altera ad Prælati electionem

Et onem procedere non deberet. Itaque con-
queri hi non possunt de alijs Capicularibus,
quòd à constitutione atque interposita ap-
pellatione recesserint. Partim, quia vt in textu
dicitur, *frustrà legis* (aut cuiuscunq; consti-
tuti) *auxiliū implorat, qui delinquit in le-
gem*, l. auxiliū 37. ff. de minorib. xxv. annis,
& c. quia frustrà 14. de vsuris: Partim quia
res non in eodem statu permansit, sed ita im-
mutata, vt vna parte Canonorum priua-
tionem incurrente, altera pars absque illis ad
electionem accedere iure potuerit.

7 NOTANDVM V. Si causa (v. g. deli-
ctum Rei) & quòd nulla ipsi defensio cõ-
petat, notoria sit, non est opus citatione, aut
probatione, aliòue processu, sed mòx ad sen-
tentiam definitiuam procedi potest. Ita Gl.
hic ver. notorius, Innoc. in cap. quanto, de
translat. epise. Gl. in l. Si verò 5. §. Qui pro
rei ver. euidentiſſimè ff. Qui satisdare cog-
gantur, Abb. hic n. 5. & sumitur ex c. de ma-
nifesta 17. causa 2. q. 1. c. venerabilem 34.
hoc tit. & clarè ex hoc c. ibi, *excessus notorius
examinatione non indiget.*

Veruntamen ad cautelam, seu securitatis
gratià, lud ex etiam in causa notoria Reum
citare, & reliquum iuris ordinem obserua-
re potest, vti hic apparet & annotauit Gl.
ver. testes recepit. Hoc ipſo tamen, quia
non ex necessitate, sed ex abundante iuris or-
do obseruatur, ideo si accidat defectum ali-
quem interuenire, non ideo totus proces-
sus, ipsaque definitiua sententia corruere,
debet, prout hic Abb. annotauit n. 8.

8 NOTANDVM VI. Pro iudice, ob iudi-
ciarum auctoritatem habente præsumptio
esse debet, quòd omnia ritè & legitime ege-
rit. Ita hic, & in c. in præsentia 6. de renunc.
vbi de hac re dicendum erit, & in c. quoni-
am 6. de probat.

9 NOTANDVM VII. Factum negati-
uum, id est, quòd aliquid actum non fuerit,
non potest directè per testes, vel instrumen-
ta probari. Ita hic, & sumpta sunt verba hu-
ius c. ex l. actor 23. C. de probat. *cum per
rerum naturam* (id est, secundum naturæ
cursum loquendo) *factum negantis pro-
batio nulla sit*, siue nulla neganti probatio

suppetere queat. Ratio est, quia testis (ea-
dèmq; ratio est de Notario instrumentum
conficiente) testari debet de visu, aliòue
sensu, v. g. vidisse se Titium cædentem, au-
diuisse blasphemantem: Quòd si hoc testi-
monium verum sit, spectato naturæ cursu,
per se ac necessariò sequitur, Titium verbe-
ràsse, blasphemàsse; Non ita verò, si testis de-
ponat, se non vidisse Titium cædentem, non
audiisse blasphemantem, spectato rerum na-
turæ cursu, per se ac necessariò consequens
est, eum nõ verberàsse, aut non blasphemàsse.

Aduertendum autem, quòd dicitur, nega-
tium assertionem, seu depositionem *directè*
ac per se probari non posse: At verò indi-
rectè & per accidens potest; idque duobus
modis, vti videre licet apud Ant. hic n. 55.
Abb. n. 13. Ioann. Petr. de Ferrarijs in practi-
ca, in forma opponendi contra testes, ver.
Et periuri, de negatiua mera; Primò, Si
negatio per modum entis priuatiui non mi-
nùs, quàm negatiua in sensum cadat; vt si
testis deponat Titium non fuisse palliatum,
ense accinctum: Huiusmodi enim negatio-
nes seu priuationes per accidens, siue per
remotionem entis, percipi possunt. Se-
cundò, Si testis deponat de affirmatiuo,
quòd sensu percepit, exinde autem necessa-
riò consequens sit negatiua: Idque accide-
re solet, si assertum negatiuum certo loco,
tempore, aut personis determinatum sit,
v. g. si Titius dicatur esse auctor homicidij
commisſi Augustæ, Kalendis Iunij, testis iu-
ratus autem deponat, se eo die eundem Ti-
tium vidisse Constantiæ, prout constat ex
l. optimam 14. C. de contrah. stipul. c. ex
tenore 35. de testibus.

Adde his I. quòd negatiua probari po-
test per præsumptiones; ita vt onus con-
trarij probandi in partem aduersariam re-
ijciatur, iuxta c. tertio loco 5. de probat.
& notauit Gl. hic ver. per rerum naturam,
Anton. in cit. n. 55. Adde II. Quòd ne-
gatiua ab allegante probari debet, si super
eam fundent intentionem suam; cum regu-
la generalis sit, astringi aliquem ad proban-
dum id, quòd est fundamentum intentionis
sue, prout hic Abbas notauit num. 14. &
Matth.

Matth. de Afflictis decim. Neapolitan. 377.
num. 7.

11 NOTANDVM VIII. Testes singulares, tamen si plures sint, non tamen probant sufficienter, & plenè, sed necessarium est ad probationem, vt sint testes. Ita etiam habetur in c. licet causam 19. de probat. & c. cum dilectus 32. hoc tit. Dicuntur autem testes, qui de vno & eodem facto testantur: Testes autem singulares, qui diuersa, non autem contraria, testantur. Et potest esse hæc diuersitas secundum omnia prædicamenta, vt Baldus declarat in l. de quibus 32. ff. de legibus: In prædicamento substantiæ habemus exemplum hic: Si vnus canonicorum testetur, citationem ad se non peruenisse, & alius iridem testetur, citationem peruenisse ad se, non sunt testes, cum de diuersis subiectis testimonia proferrant. In prædicamento vbi, & quando, Si testis, vel denunciator deponat, de Caia visa in conuentu dæmonum, qui fuerat prope Lauingam, anno tali, mense tali; alius autem de visa eadem Caia in conuentu Dæmonum alio anno, aut mense, aliove in loco, prout latius explicauimus in Theol. moral. lib. 3. tr. 6. de iustit. cap. 5. §. vn. qui est in sagis, in 3. edit. Atque ita hanc rem explicat Baldus cit. loco, Prosper Farinacius in praxi crim. q. 64. Ioann. Crocius in tract. de testibus, n. 217. vbi ait requiri, vt testes deponant super vno & eodem facto, alias propter separationem factorum non probant; intellige plenè, vt sufficiat ad condemnationem Rei crimen non confessi.

CAPITVLVM XXIV,

Querelam.

PARAPHRASIS.

Cardinalis tituli S. Vitalis per Oeconomum seu Syndicum Ecclesiæ S. Agathæ, quam ipse habebat in commendam, controuersiam mouit Presbytero Ecclesiæ Saluatoris. Petebat autem Oconomus, Presbyterum ab ecclesia Saluatoris remoueri, quod sine Cardinalis auctoritate in-

stitutus esset: Ecclesiam enim illam plene iure incorporatam & subiectam esse ecclesiæ S. Agathæ, quæ iure commendæ ad dictum Cardinalem S. Susannæ pertineret: Insuper petebat pensionem sexdecim denariorum Papiensium, quæ ab ecclesia Saluatoris annuatim debita sit ecclesiæ S. Agathæ, modò autem negata, adeoque subtracta. Ad hoc respondit Presbyter ecclesiæ Saluatoris, se Cardinali iniuriam nullam intulisse, neque ecclesiam suam in præiudicium ecclesiæ S. Agathæ, quippe ad quam nullo iure pertineret, recessisse, sed præsentatum fuisse à populo, ad quem hoc ius ex antiqua consuetudine pertineret; Institutum autem canonicè fuisse ab eodem Cardinali tituli S. Susannæ; cui dicta Saluatoris ecclesia tanquam suo titulo in spiritualibus subiecta esset. His vtrinque auditis, Innocentius III. Papa, successor Celestini III. coram quo causa hæc cepta, non finita fuerat, Presbyterum ab imperpetuo Oeconomi absoluit, quod constaret, populum in possessione præsentandi tunc fuisse, & ecclesiam Saluatoris ad titulum S. Susannæ pleno iure pertinuisse; saluâ interim quæstione super iure patronatus, num id ad populum ecclesiæ Saluatoris, an verò ad ecclesiam S. Agathæ spectare debeat. Ad præstandam porro pensionem denariorum condemnat Presbyterum ecclesiæ Saluatoris; quia plenè ostensum fuerat, eam per multos annos perfolutam fuisse ecclesiæ S. Agathæ, saluâ tamen quæstione iuris proprietatis inter vtramque ecclesiam.

SUMMARIUM.

1. Habens ecclesiam vnã in titulum, interdum aliam ecclesiam accipit in commendam, quæ si perpetua sit, vim & effectum tituli habere censetur, & vultu dispensationem quandam super pluralitate, aut aliâ inhabilitate continet.

Commendata beneficia semper manent in provisione Papæ.

2. Cap.